

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XIV. Postulati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

possit? Resp. I. Necessarium est, & ita in Ecclesiis consuetum, vt Vicarius seu Officialis certum tribunal habeat, quod Consistorium Episcopi appellatur, plerumque in cathedrali ciuitate situm. ita Nauarrus. Ceterum ex causâ rationabili Vicarius in quouis loco diœcesis honesto & idoneo iudiciũ exercere potest, vt si cum Episcopo vel solus extra locum tribunalis, siue ad alias diœcesis partes se contulerit, vel ob aliam causam commodius ibi sit litem decidi, nam Vicarius generalis iurisdictionem episcopalem exercet; Episcopus autem in quouis loco diœcesis, dummodò exemptus non sit, iurisdictionem exercet, c. cùm Episcopus 7. de officio ordinarij in 6. ergo & Vicarius; modò id caueatur, vt partes litigantes ad locum non nimis remotum extra proprium Episcopi Consistorium trahantur, alioquin petere possunt, vt in loco ipsis propinquiore iudicium habeatur, & si id negetur, appellare, sicuti ex Maranta docet Barbosa de potestate Episcopi allegat. 81. n. 5.

10 Dico IV. In Clemētina vnica hoc tit. permittitur Episcopis, vt, si è diœcesi suâ expulsi sint, ita vt nec per Vicarium iurisdictionem exercere possint, tum liceat eis in alienâ diœcesi vicinâ ius dicere, & eò etiam subditos quoscunque suos euocare, dummodò non euocentur vltra duas diœtas à fine diœcesis computandas.

11 NOTANDVM III. Episcopus clericos diœcesis suæ non tantum punire potest ob crimina commissa in diœcesi, sed etiam extra diœcesin, ita ex communi Abbas hic num. 6. contra Gl. ver. maximè, quæ verbũ hoc maximè explicat improprie, vt idem sit quod tantum, cùm tamen verba constitutionis, nisi necessitas cogat, ad impropriam acceptionem trahenda nõ sint. Constat autem vocem maximè non esse exclusiuam, sed potiùs inclusiuam eius, cum quo alterum comparatur & antefertur, v. g. in quadragesimâ à carnibus abstinendum est, & ieiunandum, maximè religiosis & clericis, ex quo non sequitur, seculares à lege absolutos esse. Vide quæ dicentur in c. sequente & vltimo.

CAPITVLVM XIV.

Postulasti.

PARAPHRASIS.

Quæsitum erat ex Innocent. III. si beneficiatus v. g. parochus in loco beneficij sui resideat, sed domicilium patrimonij sui habeat in aliâ diœcesi, atq; inibi delinquat, num ab Episcopo eiusdem loci puniri possit, maximè si agatur de priuatione beneficij, aut depositione ab officio, quod in aliâ diœcesi habet. Respondit Papa, quòd ab Episcopo loci, in cuius diœcesi deliquit, sententia priuationis aut depositionis in eum ferri debet, sed ab altero Episcopo executioni mandari.

SUMMARIVM.

1. Clericus delinquens in alia diœcesi potest puniri ab Episcopo eiusdem loci, licet in alia diœcesi resideat.
 2. Si verba statuti directè disponunt circa formam testamenti, vel contractus, v. g. vt ad solemne testamentum tantum duo testes requirantur, valebit testamentum, siue ab incola, siue à peregrino sit confectum in eo loco, & quidem quoad omnia bona, vbiunque sita fuerint.
 3. Si statutum habiliter personas ad contrahendum, vel testandum, probabile est etiam extendi ad bona sita extra territorium statuentium. Possunt etiam frui hoc veluti priuilegio talis loci incolæ & peregrini.
 4. Si statutum inhabilitans & odiosum sit, non comprehendit aduenas ibi testantes.
 5. Statutum in prouincia, vt masculi succedant, exclusis fœminis, vel primogenitus succedat, exclusis alijs liberis, non obligat in ordine ad bona sita extra prouinciam, si directè disponat de rebus: obligat autem extraneos, si in regione sedem habeant.
- Si verò statutum absolue disponat de personis

sonis, peregrinos non comprehendit; extendit autem se ad bona alibi sita.

6. Præceptum Superioris potest se extendere ad locum, & bona extra territorium.
7. Iudex non potest sententiam pœna infligere, nisi alter Iudex, ad cuius locum sententia dirigitur, requisitus sententiam exequi paratus sit, vel pœna decreta sit per legem vtriusque communem; aut naturâ suâ afficiat absolutè personam, sine ordine ad locum, vti excommunicatio.
8. Si Episcopus non ex legis præscripto, sed propter hominis contumaciam proprio motu suspensionem inferat clerico à beneficiis, sententia eius non extendit se ad beneficium, quod reus habet in altera diœcesi.
9. Pœna confiscationis bonorum extenditur ad omnia bona, etiam qua in diuersis locis sita sunt, modo eidem Magistratui immediatè subsint; si autem non ita subsint, vel pœna confiscationis illata est reo ex lege vtriusque, loco communi, & tunc Magistratus loci, in quo reus damnatur, confiscabit bona sita in territorio iudicantis; alter vero bona sita in suo territorio: Vel est illata ex statuto proprio, & tunc bona sita extra territorium non sunt subiecta confiscationi.
10. Statutum magistratûs prouincialis, vt propter adulterium v. g. confiscentur bona criminosa ad extraneos possessores non extenditur.
11. Extraneus habens sub hoc magistratu bona, & extra prouinciam eum offendens, vel eius subditos, non potest puniri in possessionibus, nisi prius petiit & negata satisfactione pro illata iniuria ab offendente, & eius Superioribus.

NOTANDVM I. Clericus delinquens in aliâ diœcesi potest puniri ab Episcopo eiusdem loci, tamen in aliâ diœcesi resideat, ratio est, quia ratione delicti subijcitur aliquis iurisdictioni.

Aduerte hoc loco, tamen clericus in casu huius capituli, habuerit domicilium pa-

ternum in diœcesi illâ, in qua deliquit, & id eò duplici nomine ab eo Episcopo, dum ibi existeret, puniri potuerit, tamen in responsione Innoc. id vnicum æstimari, quod deliquerit in diœcesi, & ita docet Abbas hic. not. 1. Imolan. 3.

Sed difficultas est, qua ratione Episcopus delicti potuerit pœnam priuationis extendere ad beneficium in aliâ diœcesi situm, non enim potest Iudex iurisdictionem extendere vltra fines territorij sui, sicuti docent Legistæ in l. relegatorum 7. vbi Bartolus §. est quoddam, ff. quod Iudex non possit aliquem relegare ad locum iurisdictioni suæ non subiectum, idemq; ex communi hic tradit Felinus col. 2. Ad hoc respondet Glossa hic ver. deliquit, quod Episcopus delicti sententiam tantum declaratoriam criminis promulgare debeat, videlicet hunc criminofum secundum canones priuationem meruisse, & verò ab Episcopo beneficio eandem inferendam esse. Sed Hostiensis, & Ioan. Andreas hic n. 4. Abbas n. 7. textui congruenter dicunt, quod Episcopus delicti hoc casu sententiam priuationis ferat, at verò Episcopus beneficij eandem exequi debeat. Pro pleno huius materiæ intellectu

QVÆRITVR I. De statuto reddente aliquem capacem vel incapacem alicuius contractûs vel testamenti, num etiam extendatur ad bona sita extra territorium, idque respectu subditorum tantum, an verò etiam respectu peregrinorum pro tempore ibi existentium, quam quæstionem copiosè Bartolus & Baldus tractant.

Respondeo & Dico I. Si verba statuti directè disponant circa formam testamenti aut contractûs, v. g. vt ad solemnitatem testamenti non plures testes requirantur, quam duo, tunc valet testamentum, siue ab incolâ, siue peregrino confectum sit in eo loco, & quidem quoad omnia bona, vbiunque sita sint, ita Bartolus n. 25. & 37. Durandus de arte testandi, Antonius Gabriel lib. 6. de statutis, concl. 8. n. 17. Ratio prioris partis est, quia peregrinus in fauorabilibus potest se accommodare statutis & consuetudinibus loci, in quo versatur, v. g. cum incolis Catholi-

cis

cis carnes comedere, tamen si in patria id non liceat. Ratio posterioris partis est, quia magistratus directe tantum disponit de contractu aut testamento valore illi addens, vel auferens, si intra territorium suum instituat, consequenter autem & indirecte dispositio etiam se extendit ad bona sita extra territorium.

³ Dico II. Si statutum habiliter personas ad contrahendum vel testandum, probabile est etiam extendi ad bona sita extra territorium statuentium, item non tantum incolas, sed etiam peregrinos hoc veluti privilegio loci frui posse: Exemplum est, si statutum vel consuetudo loci sit, ut filius familias de bonis suis adventitijs testari possit. Prior pars assertionis est Bartoli cit. l. 1. n. 32. ubi ait, si statutum favorabile sit, late interpretandum esse, ut se extendat ad bona ubique sita; sed arbitrari non esse curandum, num statutum favorabile sit, an odiosum, sed in utroque casu extendi etiam ad bona alibi sita, ut docet Baldus n. 18. Lancellotus de statuto Alexandrino, Præfat. 7. n. 11. ut si statutum sit, quod mulier viro per ultimam voluntatem nil relinquere possit, impediatur etiam, quod minus in loco statuti condens testamentum relinquat illi bona sita extra territorium.

Posterior pars est contra Bartolum, Baldum & alios multos, qui rationem dant, quod magistratus loci non possit habiliter personas non subditas. Sed contrarium est probabilius, quod in loco, ubi filius familias testamentum condere concessum est, (nisi statutum expresse limitatum sit ad incolas) etiam peregrinus valide testetur secundum ea, quæ in simili docet Sanch. lib. 3. de matr. D. 18. q. 4. quod incolæ locorum, in quibus Conc. Tridentinum obligat, egredientes ad loca, in quibus non obligat, valide contrahant absque testibus & parocho, & videri possunt, quæ dixi lib. 1. Th. mor. tract. 4. cap. 12. prope finem, consequenter dicendum est contra Legistas, si lex generatim inhabilitet personas, v. g. quod vxor maritum hæredem instituere non possit, eam subditos non obligari extra territorium, quare ut effugiant inhabilitatem testandi, egredi possunt ad locum,

in quo ipsi testari, aut legare coniugi licitum est.

Ad argumentum in oppositum Resp. Discrimen esse inter Superioris præceptum aut Iudicis sententiam, & inter statutum seu legem; nam præceptum seu sententia per se directe tendit in personas subditas, earumque omnibus inhæret, quocumque ierint; at verò statutum non ita directe tendit in personas (alioquin non obligaret posteros aut postea aduenientes) sed potius in territorium, atque exinde in incolas seu commorantes intra territorium.

⁴ Si statutum inhabilitans & odiosum sit, v. g. ut mulier marito nil legare possit, non comprehendit aduenas ibi testantes. Ita docet Speculator lib. 2. part. 3. de sententiâ. §. 5. n. 2. Felinus hic n. 4. Bartolus n. 23. Baldus. Ratio est, quia licet peregrinus in favorabilibus possit conformare se statuto vel consuetudini loci, etsi in patria sua alia lex vigeat, non tamen obligatur legibus loci, ut v. g. in festo eius loci proprio Missam audire debeat, cum iurisdictioni subiectus non sit, sicuti docui cit. tract. 4. cap. 12.

Corollarium. Non est omnino eadem ratio de contractu & testamento, nam contractus instituitur cum altero, qui si civis aut incolæ sit, contrahere debet secundum consuetudinem civitatis suæ, quemadmodum & mercatores aduenæ, si ibi officinam collocarunt, vendere debent secundum consuetudinem loci, ubi recepti sunt. At verò si vovs peregrinus alteri peregrino donationem faceret ultra summam, quæ in eo loco prohibita est, ne fiat absque Iudicis decreto, si in patria, seu ubi peregrini domicilium habent, ea lex non vigeat, tum valida erit donatio, quandoquidem lex illa odiosa non obligat peregrinos. Similiter itaque sentiendum de testamento, quod condit peregrinus, posse eum aliquid relinquere vxori suæ, tamen si statutum in loco vigeat, ne coniux coniugi aliquid leget.

⁵ Exinde apparet, quid respondendum sit ad hoc dubium: Est statutum in provincia, ut masculi succedant, exclusis feminis, vel primogenitus succedat, exclusis alijs liberis, ob-

ris. obligatne etiam in ordine ad bona sita extra prouinciam? & num peregrinos? Bartolus n. 42. ait distinguendum esse, num statutum directè disponat de rebus, v. g. possessiones vt perueniant ad masculos, non foeminas, tunc duo asserit. Primum, quòd non extendatur ad bona alibi sita, cum de ijs magistratus directè nihil statuere possit, secundum quod obliget etiam extraneos, si in regione sedem habeant, eò quòd dispositio proximè afficiat bona, & per accidens tendat in personas. An verò statutum absolutè disponat de personis, v. g. vt in hæreditate masculi succedant, non foeminae, sed hæc dote contentæ sint, tum iterum duo ait: Primum, quòd peregrinos non comprehendat, quia edictis prohibitorijs, quale hoc est de excludendis foeminis, non ligantur peregrini, vt supra dixi, & tradit Felin. n. 4. Secundum, quòd constitutio se non extendat ad bona alibi sita. In hoc ultimo non assentior Bartolo, quia vt supra dixi, magistratus directè non disponit de bonis extra territorium, sed de persona ipsa, eiusque testamento, & hæreditatis iure coarctans ad masculos, exclusis foeminis, atque exinde indirectè tendit ad bona dispositio magistratus: & hæc de statutis.

Nunc quæritur de sententia Iudicis, an se extendere possit ad loca, vel bona sita extra territorium sententiam dicentis? Resp. & Dico I. Præceptum Superioris potest se extendere ad locum vel bona extra territorium, vt si Episcopus clerico peregrinato prohibeat, ne extra dioccesin ludat, vel mandet illi ex iusta causa, vt urbem alibi sitam ingrediatur, in eam moretur, aut non moretur. ita docui lib. 1. Th. mor. tr. 5. part. 1. c. 4. n. 7. Nam tale præceptum immediatè tendit in personam subditam per accidens ad locum vel bona, dummodò alienæ jurisdictioni eam re nil præiudicetur.

7 Dico II. Iudex ordinariè non potest sententiam poenæ inflictiuam extendere ultra territorium suum. Hæc est communis doctrina, vt dixi in principio huius capituli. Exempli causa, Iudex non potest reum damnare, vt in loco non subdito exul moretur,

ibi virgis cædatur, capite plectatur, &c. Probat, non potest Iudex actum jurisdictionalem exercere extra territorium c. 2. de constit. in 6. sed executio sententiæ est actus jurisdictionalis, vt dixi tit. de off. delegati, ergo. &c.

Ex quo apparet discrimen, cur Superior præcipere possit subdito, vt alicubi extra territorium negotij causa consistat, & tamen ad hoc non possit illum damnare per modum poenæ. Iterum quòd frequenter Prælati ecclesiastici clericis vel religiosis ob crimen imponant per modum poenitentiae salutaris, vt ad locum extra dioccesin peregrinentur, ibi confiteantur, tot rosaria recitent: talia enim obligant per modum iusti præcepti veluti paterni, dummodò is, cui præcipitur, subditus maneat; quòd si verò Episcopus clerico ob crimen dioccesin interdicat, & insuper ipsi mandet v. g. vt Romæ Ecclesiam visitet, aut ibi ieiunet, &c. non videtur hæc praxis defendi posse tanquam juri conueniens.

Posui autem in assertionem vocem *ordinariè*: nam excipi debet 1. Nisi alter Iudex ad eius locum sententia dirigatur, requisitus exequi paratus sit, sic potest aliquis damnari, vt in loco alienæ jurisdictionis terram fodiat, quia traditur postea iudici loci, à quo ex alterius requisitione compelletur.

Excipitur 2. Nisi poena decreta sit per legem vtrique Iudici communem, tum à Iudice delicti illata executioni mandari debet à Iudice domicilij aut beneficij, si ad eum locum dirigatur, qui est casus huius capituli, nam canon Ecclesiae jubet, vt clericus v. g. adulter deponatur ab officio, & beneficijs omnibus: accidit autem, vt parochus diocesis Frisingensis in hac ciuitate in adulterio deprehensus sit, potest quidem Episcopus Augustanus reum remittere ad proprium Ordinarium, sed non tenetur, cum ratione delicti eius subditus factus sit. Igitur ipse infligit illi poenam depositionis & priuationis secundum canones præscriptam, Episcopus autem Frisingensis sententiam exequi, & hominem à parochia actualiter remouere debet, non ad imperium Episcopi Augustani, quippe qui ipsi, vt par, nihil imperare potest.

i

c. in-

e. innotuit 21. de elect. sed ad imperium seu præceptum legis. Neque etiam hoc casu Episcopus Frisingensis hominem post peractam pœnitentiam restituere poterit, nisi consensus Episcopi Augustani accedat, quia sententiam Iudicis nemo relaxare potest, nisi superior, aut successor.

8 QVÆRES: Quid si Episcopus non ex legis præscripto, sed propter hominis contumaciam suo motu & arbitrato suspensionem inferat clerico à beneficijs, an sententia hæc extendat se ad beneficium, quod reus habet in alterâ diœcesi. Resp. negativè cum Felino hîc n. 4. Quia si Episcopus propriâ, & non juris communis auctoritate priuationem inferat, ea nec per se extenditur ad beneficia Episcopo non subiecta, (quandoquidem, vt initio dixi, sententia Iudicis pœnalis non extenditur extra territorium) nec per consequentiam seu connexionem cum ijs beneficijs, quibus Episcopus hominem priuare, aut ab ijs suspendere potest, eò quòd connexa non sint, sed separabilia, videlicet, vt aliquis suspensionem aut priuationem contrahat à beneficijs vnius Ecclesiæ, non item alterius, vt constat ex c. si compromissarius 37. de elect. in 6.

Excipitur 3. Si pœna per legem aut sententiam inflicta suapte institutione ac naturâ talis sit, vt afficiat personam absolutè sine ordine ad certum locum, talis est excommunicatio, quippe quâ homo absolutè priuatur communibus omnibus Ecclesiæ bonis, quare dici solet, quòd excommunicatio non clauditur territorio, sed sequitur personam, sicut lepra leprosum, idemque dicendum de interdicto personali, aut si alicui ingressus Ecclesiæ interdictus sit, iuxta c. is cui, 20. de sententiâ excomm. in 6. & tradit hîc Abbas n. 11. Sed & idem dicendum de positione simpliciter dictâ, si videlicet Episcopus clericum ob crimen non tantùm priuet beneficijs diœcesis suæ, sed absolutè ei depositionem ab officio & beneficijs inferat, tunc eò ipso inhabilis fit ad beneficium qualecunque retinendum, vel acquirendum, nisi cum eo dispensetur, sicuti ex cõmuni docet Suar. de censuris D. 31. sect. 21. n. 5. quamuis dici

possit, quòd Episcopus tales pœnas depositionis non inferat, nisi secundum præscriptum canonum, vt supra dixi.

Eadem quoque ratione damnatus ad mortem, adeòque libertate priuatus, & seruus pœnæ effectus, item condemnatus de crimine, quòd infamiam infert, v. g. de furto, vbi que locorum, tametsi post sententiam è manibus licitorum effugerit, infamis & pœnæ seruus manet, vt docent DD. in l. sunt quidam 19. vbi Bart. ff. de pœnis, Baldus in l. 1. Felinus hîc n. 5. Verumtamen sententiam à priore Iudice latam exequi non potest Iudex loci, in quo reus reperitur, nisi ad requisitionem illius, vel si vterq; sub eodem Præside aut Principe sit, vt docet Clarus in praxi q. 46. n. 6.

Restat quæstio, si pœna confiscationis bonorum alicui illata sit, vtrum etiam extendatur ad bona alibi sita. Resp. Esse distinguendum, num bona diuersorum locorum eidem magistratui immediatè subsint: hoc casu omnia bona ipsi applicantur, vt si dux in suâ regione diuersa tribunalia habeat, & vnius Præsides iuxta statutum prouinciæ condemnet v. g. veneticum ibi deprehensum bonorum confiscatione, omnia bona eius in ducatu sita applicabuntur duci. An verò non eidem magistratui subsint, tunc iterum distingue, num pœna confiscationis imponatur reo ex lege, quæ vtrique loco communis est, hoc casu magistratus loci, in quo reus damnatur, confiscabit in primis omnia bona mobilia, dein immobilia ea, quæ possidet in territorio iudicantis, alter verò magistratus confiscabit bona sita in suo territorio. An denique Iudex inferat pœnam confiscationis ex statuto proprio, tum bona sita extra territorium non sunt subiecta confiscationi, ita ex cõmuni Clarus, q. 78. n. 27. Farinacius de hæresi q. 190. n. 166. & videri potest Ancharanus & Dominicus c. cum secundum, de hæreticis in 6.

Id verò improbabile est, quòd post Innocentium hîc Abbas docet n. 16. Si magistratus prouinciæ statutum condatur, v. g. vt propter adulterium possessiones criminosi confiscentur, eò statuto affici etiam possessores extra-

extraneos, alioqui non subditos, quia verba statuti, inquit, in rem, non in personas concepta sunt: sed Hostiensis & Ioan. Andr. hic n. 6. rectè hoc reprobant, quia intentio statuentium & effectus potius considerari debet, quàm verba; apparet autem, qualitercunque verba concipiantur, causam statuenti esse crimen, adeoque statutum esse pœnale, tum in statuentium intentione, tum in statuti effectu, quare cum magistratus non subditos ob crimen punire non possit, sequitur statutum illud ad extraneos possessores non transire.

11 Id verò rectè docet idem Innocentius hic: si extraneus, qui sub hoc magistratu possessiones habet, extra provinciam offendat magistratum, vel subditos eius, quòd propterea puniri non possit in possessionibus, sed magistratus prius debet satisfactionem pro illatà iniurià petere ab offendente & superioribus eius, qui si satisfacere negligant, tum demum est permissum apprehendere bona offendentis, donec satisfactum sit, quod ipsum etiam in tributis fieri consuevit, vt si extraneus in provincià possessiones habens tributa non pendat Principi, possessiones apprehendere possit magistratus, cum pro tributis debitis obligatæ esse censeantur, quâ de re Baldus l. jubemus, C. de SS. Ecclesiis.

CAPITVLVM XV.

Ex parte.

PARAPHRASIS.

Regina Angliæ literas apostolicas impetrauerat ad Archiepiscopum, Decanum, & Archidiaconum Ecclesiæ Turonensis aduersus Wilhelmum nobilem, qui eam castro quodam, quod iure dotalitij, seu propter nuptias donationis, possidebat, per iniuriam spoliavit: nobilis excepit contra literas, quòd domicilium principale suum consistat in diœcesi Rodonensi, quæ ultra duas diœtas distat à Turonensi, ideoque ad Iudices Turonenses trahi se

non oportere. Sed replicatum est ex parte Reginæ, quòd nobilis etiam in Andegauensi diœcesi subinde moretur, eò quòd plura ibi castra habeat, & hoc ipsum castrum, de quo lis erat, in eadem diœcesi existere, quæ à Turonensi ultra 12. leucas non distat. Præterea obijcit nobilis, literas papales irritas esse, partim, quia in eis mentio facta non est, quòd dominus feudi prius requisitus iustitiam administrare neglexerit, partim, quia in ijs falsum continebatur, cum castrum illud Reginæ à marito suo nec in principio nuptiarum, nec postea propter nuptias donatum sit. Ad hæc Honorius III. respondit, quòd vidua spoliata irrequisito etiam domino feudi spoliatorem seu detentorè iniquum coram Iudice ecclesiastico cõuenire possit, eò quòd ad Ecclesiam pertineat viduas defendere. Quod verò obijcitur, castrum nomine donationis propter nuptias non pertinere ad Reginam, hæc exceptio ad iudicium petitorium spectat, non ad possessorium, quod hic instituitur, quare mandat Papa, si vera sunt, quæ ex parte Reginæ proposita fuerunt, de domicilijs Wilhelmi & distantia diœcesis, tum Iudices illi in causa secundùm priores literas procedant.

S Y M M A R I V M.

1. *Dignitas vxoris, quam à marito traxit, eo mortuo non extinguitur, nisi soluto matrimonio viro inferioris conditionis nubat.*
2. *Potest quis in duobus locis domicilium habere ad eum effectum, vt utrobique subditus censeatur, & conueniri possit.*
3. *Vidua, orphani, & similes persone censeantur esse sub Ecclesiæ speciali patrocinio, ideoque acta oppressæ vel spoliata ad iudicem ecclesiasticum causam suam deferre possunt, non requisito prius iudice seculari, sub cuius iurisdictione sunt.*

NOTANDVM I. Dignitas vxoris, quam à marito traxit, eo mortuo non extinguitur.